

VÁNOCE

I když se v současné době původní náboženský význam Vánoc v mnohých rodinách vytrácí, považují se za jeden z nejvýznamnějších svátků vůbec. Stovky let staré tradice a zvyky stále přetrvávají, tradiční symboly Vánoc nás obklopují, i když vlastně mnohdy nevíme, jaký měly nebo mají význam.

Vánočka

Pletenice, pletanka, štědrovečernice, štricka i ceplík... Taková jména mívala vánočka a to podle jednotlivých krajů, nářečí i zvyklostí. Sladká pochoutka se prý u nás peče už bez mála pět století, přičemž receptury se předávaly z pokolení na pokolení a mohly se i lišit. Příprava těsta, pletení a pečení doprovázela řada tradic a pověr, které byly spjaté se zdravím a bohatou úrodou během roku. Hospodyně musela zadělávat těsto v bílé zástěře a šátku, nesměla mluvit nebo při kynutí těsta vyskakovat vysoko do výšky, jinak by těsto dobře nekynulo. Vánočka se pletla ze šesti pramenů najednou, aby se při pečení nesesunula. Pletence prý mají připomínat malého Ježíška zabaleného v peřině.

A jak se vánočka jedla? I to mělo svá pravidla. První z upečených vánoček dostával hospodář, aby se mu urodilo hojně obilí, on ji měl také jako první nakrojit. Větší společná vánočka zdobená mandlemi a rozinkami se kladla o Štědrém dnu na prostřený stůl. Někde z ní dávali po krajíčku dobytku, neboť lidé věřili, že zvířata pak budou zdravá a nebudou jim škodit zlé síly. Po večeři se nedojedená vánočka nechávala na stole. Podle pověry se totiž o této noci vrací duše zemřelých a hodují.

Anděl

Ať už na existenci těchto okřídlených mystických bytostí věříte nebo ne, provázejí nás (nejen) během Vánoc na každém kroku. Věšíme je na stromek jako ozdoby, jejich obrázky posíláme na vánočních přáních, figurkami si zdobíme své domovy, pojmenováváme po nich hudební ocenění a městské části, točíme o nich pohádky... Abychom pochopili jejich význam, musíme zalistovat v encyklopediích a náboženských textech.

Andělé provázeli Ježíše Krista od jeho narození až do smrti, to on z nich udělal posly svého plánu záchrany a pomoci člověku. Jako prostředníci mezi Bohem a člověkem prý slouží dodnes a pomáhají Bohu uskutečňovat jeho záměry. Ti, kteří na anděly věří, tvrdí, že každý člověk má u sebe svého anděla strážného, aby ho ochránil a vedl k naplněnému životu. Ti, co na anděly nevěří, zapátrají v paměti a možná si vzpomenou na nějaký svízelný okamžik, kdy jste si pomysleli, že při vás jistě musel stát anděl strážný...

Nadílka

Obyčej dávat dary o „svatých nocích“ je známý již od středověku. Vánoční dopomáhal po celá staletí upevňovat vztahy mezi blízkými. Lidé věřili, že jeho prostřednictvím dávají část sebe sama. Jednalo se však o drobné dárky, většinou vlastnoručně vyrobené. Dnešním dětem bude znít asi jako pohádka to, že kdysi děti dostávaly červená jablíčka (symbol zdraví a síly), ořechy (symbol moudrosti) či sladké perníčky (příslib radosti). Mládenci i panny našli pod stromečkem nějakou ozdobu, dívky například náramky, v bohatších rodinách ze zlata. Dospělí se obdarovávali láhví vína či sladkostmi, majetnější pánové pak svým dámám vždy udělali radost drobnou parádou, třeba šátkem. A kdo naděluje dárky? U nás je to Ježíšek, v USA či Anglii Santa Claus, v Rusku děda Mráz. V Bulharsku děda koleda, ve Finsku Joulupukki, kterému pomáhají pidimužáci, ve Švédsku obdarovává skřítek Jultome, v Německu Weihnachtsmann se zrzavými vlasy a vousy a ve Francii dává dárky ke krbu nebo kamnům dobrý vánoční duch Pére Noel ...

Okolo stolu

Okolo štědrovečerního stolu se má prý uvázat řetěz nebo šňůra, aby rodina držela celý rok pospolu. Právě svátečně prostřený stůl, k němuž rodina usedne, má symbolizovat vzájemnou úctu, lásku a přátelství. Byl-li počet lidí okolo stolu lichý, prostírala hospodyně pro jednoho navíc. Lidová pověra totiž říká, že před večeří obchází prostřené stoly smrt. Tam, kde napočítá lichý počet, se také dodržovaly různé zvyky. Naši předci věřili, že Štědrý večer má magickou moc, proto se plní nejrůznější věštby a dějí se kouzla... Krájení jablíček, házení botou, lití olova, pouštění lodiček, kapří šupiny pod talíř... To je jen stručný výčet nejrůznějších obyčejů, z nichž se lidé snažili vyčíst věštby o tom, co je příští rok čeká.

Možná že považujete takové obyčeje za malichernost, ale proč si někdy na Štědrý večer neodpustit nákladné dary a sledování televize a raději si užít zábavu a trochu toho tajemna při tradičních vánočních zvycích?

Cinkání a cukroví

Vánoce jsou také svátky prožitků a požitků, mezi něž patří nejen chutě a vůně, ale i zvuky. Jaké se vybaví vám? Cinkání zvonku ohlašuje Ježíškovu nadílku, cinkání rolniček provází mnohé koledy či vánoční písničky. Proč? Zvuk zvonků a cinkání rolniček totiž odedávna zaháněl zlé duchy a demony, zlé myšlenky a kletby, zkrátka byl ochranou před všemi projevy zla.

Cukroví je zase nedílnou součástí každé vánoční kuchyně a i kdybychom netušili, kolikátého právě je, stačí nasát vůni z trouby, a je jasné, že Vánoce jsou za dveřmi.

Estrády

Každý rok se televizní stanice během svátků doslova perou o diváka, a tak jsme nuceni sledovat někdy nudné estrády. Staly se novodobým symbolem Vánoc. Každý rok doufáme, že nám díky nim do obýváku vpadne báječná zábava a pak stejně přepínáme na více než půlstoletí staré filmy, pohádky či pořady, v nichž vystupovali mistři mluveného slova a inteligentního humoru. A proto, než usednete s mísou plnou cukroví před tu hrací bedýnku a sáhnete po ovladači, položte si raději otázku, zda se bez toho kýče letos neobejdete. Uvidíte, že ano. Veselé vánoce!

Školní zpravodaj Den světel 2019/2020

Základní škola a mateřská škola Brno, Kotlářská 4

čtvrtek 19. prosince 2019
15:30 – 17:00

Vánoční dílny – popis a jejich rozmístění

II. patro

<p>IV.C Ozdoby ze skořice Hana Plachá + Bára Raboňová</p>	<p>II.A Svícen Ivana Juklová + Bronislava Rozbořilová</p>		↓
Zpívání koled (17:00 až 17:20) – Jiří Rybička → Hudebna I →			
<p>IV.A Hvězdičky z papíru Irena Rousová + Iva Rubešová Rybičková</p>	<p>III.C Vánoční ozdoby Hana Švábová + Jarmila Voščinárová</p>	<p>I.B Závěsná ozdoba – anděl z korálků Eliška Nečasová + Leona Pešková + Monika Staříková</p>	

I. patro

<p>III.B Čajovna Kamila Tachovská</p>	<p>I.A Svíčka ze včelího vosku Eva Brtníková + Dana Čermáková</p>		↑↓
Výstava prací Školní družiny (od 16. do 19. prosince 2019) → Sborovna školy →			
<p>III.A Vánoční sob Barbora Klimešová + Kateřina Pavelková</p>	<p>I.B Vánoční spirála Kateřina Kökeny + Dana Čermáková</p>		

Přízemí

<p>V.C dlouhá školní družina Irena Haladová</p>		<p>V.B Hvězdička z korálků Alena Bodečková + Marie Pokorná</p>	<p>učebna Výtvarné výchovy →</p> <p>↑</p>
Šatna pro rodiče → Studovna →			
<p>Školní družina Vánoční pečení Kateřina Jelínková + Zuzana Sekerková</p>		<p>Vrátnice</p>	<p>Vstup</p> <p>↑↓</p>

Výtvarná výchova (učebna se nachází v bloku B – bude značeno od vstupu do školy) – **Linoryt – vánoční přání** – Kamila Příborská

Vánoční dílny jsou v místnostech, které nemají šedou výplň. Je u nich napsána stručná charakteristika příslušné vánoční dílny a jména pedagogických pracovníků školy, kteří dětem dílnu připravili.